

KAPD, Partij- en radendictatuur (1925)

Revoluties laten zich niet met wiskundige nauwkeurigheid berekenen en nog minder volgens dogmatische formules besturen. Wie de ontwikkeling en beweging van de omstandigheden niet kan zien en begrijpen, zal er moeilijk grip op krijgen. Juist in de huidige fase van verval van het kapitalisme, waarin de gebeurtenissen zo snel veranderen als de wolken aan de horizon, moet het proletariaat meer aandacht besteden aan de dialectiek van de klassenverhoudingen om niet door de omstandigheden te worden ingehaald. Het revolutionaire proletariaat moet zuinig omgaan met zijn krachten en deze niet verspillen aan nutteloze debatten en aan “vragen” die helemaal geen vragen zijn. Als het proletariaat zijn taken meer bekijkt vanuit de wisselwerking van de respectieve klassenverhoudingen, zal er energie worden bespaard die meer ten goede kan komen aan de proletarische revolutie.

Over de taken van de partij voor de dictatuur van het proletariaat heerst onder veel proletariërs nog steeds onduidelijkheid. Ten eerste omdat ze geen verschil willen zien tussen de partijen en voor hen een partij een partij is, ongeacht de inhoud ervan. Ten tweede zien ze de bevrijdingsstrijd van de arbeidersklasse te mechanisch en onderschatten ze de obstakels die het proletariaat moet overwinnen. Daarom vinden sommige proletariërs de partij overbodig en zien ze haar niet langer als een wapen van de revolutie.

Het feit dat de parlementaire “arbeiderspartijen” niets meer gemeen hebben met de proletarische revolutie en deze zelfs in de weg staan, bewijst in geen enkel geval dat een revolutionaire partij, die alleen de revolutie dient, geen historisch bestaansrecht heeft. De partij is de samenvoeging van de meest actieve en doelgerichte elementen van de klasse, om de klasse een revolutionaire inhoud te geven en de bijbehorende taken te verduidelijken. Dat de SPD en de KPD vandaag de dag niet meer als revolutionaire organisaties kunnen worden beschouwd, komt doordat zij door hun strijd voor hervormingen steeds meer zijn verweven geraakt met de kapitalistische maatschappij. Door de interne structuur van deze partijen en door het autocratische leiderschapsapparaat zijn zij niet langer een middel om een doel te bereiken, maar vechten zij voor het voortbestaan van hun organisaties. Wie hieruit concludeert dat elke partij overbodig is, omdat de parlementaire partijen volledig hebben gefaald, ziet de voorwaarden voor de proletarische revolutie niet. Aangezien de SPD en de KPD geen partijen zijn die streven naar het zelfbewustzijn van de uitgebuite klasse en zich juist verzetten tegen het veroveren van de radenmacht, is het nog eens extra historisch bepaald dat het revolutionaire proletariaat een partij nodig heeft die de revolutie doel en richting geeft. Een revolutionaire partij afwijzen zou betekenen dat het veld wordt overgelaten aan de contrarevolutie.

De KAPD is een partij die met de parlementaire partijen niets anders gemeen heeft dan de naam. De opbouw van de KAPD verloopt van onderaf, wat bij de andere partijen juist het tegenovergestelde is. De taken en doelstellingen van de KAPD zijn uitsluitend gericht op de revolutie. Als er vandaag proletariërs zijn, voornamelijk die van de AAUE, die deels de

eenmaking van de meest doelbewuste proletariërs erkennen, zoals de KAPD dat doet, maar aanstoot nemen aan de naam, dan is dat echt een kleingeestige houding die een revolutionair zich niet eigen zou moeten maken. Er is namelijk niet vast te stellen dat de revolutionaire zaak eronder heeft geleden dat de KAPD zich nog steeds een partij noemt. Niet de partij op zich is een belemmering voor de revolutie, maar het karakter, het systeem en de structuur van de partij zijn bepalend voor het al dan niet functioneren ervan als hefboom en kompas voor de bevrijding van de arbeidersklasse.

De rol die een revolutionaire partij toekomt tijdens en na de strijd voor de proletarische dictatuur is voor veel proletariërs nog volkomen onduidelijk. Daarom breken velen zich vandaag al het hoofd over de vraag of er een partijdictatuur zal komen of dat de klassendictatuur in haar puurste vorm haar weg kan vinden. Anderen waarschuwen vandaag al voor een partijdictatuur en zien daarin het grootste kwaad. Vanuit dit standpunt de toekomstige acties van het proletariaat in de revolutie behandelen, zou betekenen dat we de reële basis van de ontwikkeling van de klassenverhoudingen uit het oog verliezen. Deze vragen kunnen voor ons niet aan de orde zijn, het proletariaat heeft veel belangrijker zaken op te lossen. De revolutie zal niet in één klap worden doorgevoerd. Binnen de revolutionaire strijd moeten nog veel obstakels worden overwonnen. Daarop moeten we onze aandacht richten. Onze belangrijkste taak zal bestaan uit het ontworstelen van de politieke en economische macht aan de bourgeoisie. Als we dat hebben volbracht, zullen de vragen die betrekking hebben op de radenmacht gemakkelijker op te lossen zijn. Hoe meer de partij er in de bevrijdingsstrijd op let dat de communistische principes worden gehandhaafd, hoe minder ze in de radenmacht haar toevlucht zal hoeven nemen tot dictatoriale maatregelen. Hieruit volgt alles wat voor sommige kameraden en andere proletariërs nog onduidelijk is. De kracht van de partij moet ertoe leiden dat de arbeidersklasse haar taak in de revolutie volledig vervult. Een proletariaat dat geen halve maatregelen en geen pacifistische, humanistische sentimenten meer kent, zal anders handelen dan het proletariaat van 1918. De partij moet in de revolutionaire strijd ervoor zorgen dat de arbeidersklasse het kapitaal de productiemiddelen ontnemt en zij massaal de politieke macht van de bourgeoisie vernietigt. Of in deze strijd van de revolutie ook het eigen initiatief van de partij nodig is, daarover kan vandaag niet worden gediscussieerd, dat zullen de toekomstige omstandigheden uitmaken. In ieder geval staat vast dat het mogelijk is dat door een dictatoriaal optreden van een partij die met de revolutie leeft en strijdt, deze kan worden gered van de contrarevolutie. Welke revolutionair zou een dictatoriaal initiatief van een partij veroordelen als deze door haar daadkracht de proletarische dictatuur versterkt en behoedt voor verval? Als het proletariaat tot revolutie overgaat, zal het geen geordende verhoudingen aantreffen, maar chaotische. Ook binnen de eigen klasse zal het proletariaat in de revolutionaire omwentelingen geen gesloten strijdfront vinden. De parlementaire partijen en vakbonden zullen aan de andere kant van de barricades staan, en mocht de revolutie toch zegevieren, dan zullen zij alles in het werk stellen om de revolutie te breken. Dit zijn allemaal zaken die niet mogen worden onderschat, wil het revolutionaire proletariaat zijn leven niet tevergeefs opofferen. De partij moet al deze verschijnselen

nauwlettend in de gaten houden en moet haar revolutionaire daadkracht inzetten waar de revolutie dat vereist.

De heerschappij van de arbeidersklasse kan alleen door de klasse zelf via de raden worden uitgeoefend. Ook binnen de radenmacht zal het werkterrein van de partij niet uitgeput raken. De revolutionaire raden zullen nog niet zonder de ruggengraat van de partij kunnen en zullen deze nodig hebben om de proletarische dictatuur te verankeren. Van de dictatuur van het proletariaat tot de klassenloze samenleving is het nog een lange weg. Op deze weg zal de partij nog vaak noodzakelijk blijken om sommige klippen te omzeilen. Een revolutie zonder het hart van een revolutionaire partij, zoals de KAPD die belichaamt, zou als een schip zonder stuurman zijn.

Als we altijd aan 1918 denken, zullen we veel dingen begrijpen. Als de partij van de revolutie, de Spartakusbond, in die tijd meer doordrongen was in het proletariaat, zou het sociaaldemocratische gespuis niet zo'n gemakkelijk contrarevolutionair spel hebben gespeeld als helaas het geval was.

Laten we vandaag geen tijd verspillen met dromen over de toekomst, of de partij dit of dat wel of niet zal doen binnen de radendictatuur. Laten we ons meer leiden door de gedachte dat de KAPD trouw moet blijven aan haar principes en elk opportunisme moet trotseren. Als we op deze weg verdergaan, zijn veel vragen overbodig die niet kunnen worden opgelost zonder rekening te houden met de omstandigheden waarin ze ontstaan. Het werkterrein is zo uitgebreid dat alle krachten van de partij volledig worden ingezet. Als we onze dagelijkse taken in de bevrijdingsstrijd vervullen, zal de toekomstige strijd ons niet kunnen verrassen. Het initiatief van de revolutie berust op de KAPD. De revolutie heeft geen andere uitgangspunten, aangezien de KPD al lang geleden de voorwaarden voor de radendictatuur heeft opgegeven. Zoals de AAU binnen het bedrijf een tegenpool moet worden van de contrarevolutionaire vakbonden, zo moet de KAPD buiten het bedrijf een tegenpool worden van de parlementaire partijen. Onze eerste taak kan alleen maar zijn om het revolutionaire proletariaat voor te bereiden op de revolutie en op het beslissende moment de slag te slaan tegen de loonslavernij en haar handlangers. Om deze taak te vervullen is het echter noodzakelijk dat de KAPD en de AAU voet aan de grond krijgen in het proletariaat en een kracht achter zich hebben die tegen de contrarevolutie kan worden ingezet. Hier moeten alle krachten van de partij worden ingezet om het proletariaat, dat nog steeds in de val van de vakbonden en parlementaire partijen zit, te bevrijden en voor de revolutie te winnen. Als we daar niet in slagen, zullen onze beste theoretische principes en taken slechts theorie blijven. Het programma van de KAPD is ontstaan uit het inzicht in het huidige verval van de kapitalistische verhoudingen en de klassenstrijd. De theorie van de KAPD is dus voortgekomen uit de klassenstrijd van de arbeidersklasse, maar de revolutionaire theorie van de KAPD moet in geweld worden omgezet als het proletariaat wil zegevieren over zijn aartsvijand, het kapitaal.

Laten we met alle middelen en krachten strijden om het revolutionaire proletariaat te overtuigen en te enthousiasmeren voor onze duidelijke strijdmethoden. Als we deze taak zodanig hebben

vervuld dat we een factor zijn waarmee rekening moet worden gehouden, zullen we ook onze taak in de burgeroorlog weten te volbrengen.

Bron

Kommunistische Arbeiter-Zeitung, Berlijn, 6e jaargang nr. 24, maart 1925
: <https://www.aaap.be/Pdf/KAZ-Berlin/KAZ-Berlin-06-1925-024.pdf>. Transcriptie en vertaling, F.C. 9-9-2025.

English: <https://libcom.org/article/party-and-council-dictatorship>.